

Sektionen för infrastruktur och fastigheter
Sara Rhudin

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av förslag till lag om tillfälliga förbud att transportera personer utan giltiga identitetshandlingar till Sverige

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

- SKR vill understryka att möjligheten att införa förbud måste göras efter noggrann bedömning och användas restriktivt. Hur det påverkar gränsregionerna måste tas i särskilt beaktande.
- SKR är kritiskt till att det saknas en belysning av alternativet att lägga uppgiften på de statliga myndigheter som redan idag ansvarar för liknande uppgifter vid inresa till Sverige och menar att uppgiften inte kan genomföras av transportörerna.
- SKR förutsätter att staten fullt ut kompenserar de kostnadsökningar som förslaget leder till för de som berörs, vilket framför allt kan vara de regionala kollektivtrafikmyndigheterna.

Föreslagen möjlighet till förbud behöver användas restriktivt

SKR har förståelse för att det kan finnas skäl till att i särskilda fall, då migrationsströmmarna kraftigt ökar, vidta åtgärder i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet i landet och vidta andra typer av åtgärder än de som omfattas av Schengensamarbetet. En möjlighet att vid särskilda situationer införa förbud mot att transportera personer utan giltiga identitetshandlingar med buss, tåg eller passagerarfartyg till Sverige ter sig därför rimligt, även i syftet att främja ett ordnat mottagande av de migranter med skyddsbehov som kommer till landet. SKR vill dock understryka att möjligheten att införa förbud måste göras efter noggrann bedömning och användas restriktivt. Hur det påverkar gränsregionerna måste tas i särskilt beaktande.

Ett förbud kan bli en svår uppgift för transportörerna

SKR ställer sig återigen kritiskt till att det införs en möjlighet att ålägga transportörer liknande uppgifter som statliga myndigheter idag ansvarar för

vid inresa till Sverige. Under perioden den 4 januari 2016–3 maj 2017 infördes liknande åtgärder med stöd av den tillfälliga lagen (2015:1073) om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet. Erfarenheterna från flyktingkrisen 2015-2016 uppgavs som skäl till att lägga uppgiften om identitetskontroll på transportörerna, med hänvisning till att det är det mest effektiva sättet att genomföra kontrollerna. SKR:s medlemmars tidigare erfarenheter av tillfälliga identitetskontroller vid gränsövergångar visar att uppgifterna i den föreslagna lagen inte kan genomföras av de regionala kollektivtrafikmyndigheterna.

De kommuner och regioner som i första hand kommer att bli berörda är kommuner och regioner med eller närhet till gränsövergångar till andra länder. Den verksamhet som framför allt berörs är kollektivtrafiken. I föreliggande promemoria föreslås ett förbud mot att transportera personer utan giltiga identitetshandlingar. Sådana åtgärder kommer att innebära restidsförsämringar för resenärer i den gränsöverskridande kollektivtrafiken. Transportörerna kan också ställas inför ett svårt uppdrag. Utöver att förbereda samarbetsformer med grannland som berörs, ändrade reseavtalsvillkor, anpassningar av utbud och tidtabeller, rutiner, bemanning och andra nödvändiga förutsättningar för att kunna genomföra uppgiften att kontrollera identitetshandlingar ska transportörerna ha möjlighet att kunna avvisa personer utan giltiga identitetshandlingar från att resa. Hur detta ska gå till i praktiken behandlas inte i promemorian och kan bli en omöjlig uppgift för transportörerna att verkställa.

Statlig kompensation är nödvändigt

Förslagets konsekvenser för kommuner och regioner berörs i avsnitt 6.7 i promemorian. Det konstateras att om regeringen meddelar föreskrifter enligt den föreslagna lagen, kan det leda till ökade utgifter för kommuner och regioner. SKR instämmer i bedömningen att förslaget med stor sannolikhet kommer att innebära kostnadsökningar för framför allt vissa regionala kollektivtrafikmyndigheter till följd av deras avtal med transportörer. SKR menar att finansieringsprincipen är tillämplig, då kostnadsökningarna är en direkt konsekvens av transportörernas nya skyldigheter. SKR förutsätter att staten fullt ut kompenserar dessa kostnadsökningar i de fall det inträffar.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

Styrelsen SKR
2023-09-22

Särskilt yttrande från Miljöpartiet, SKR Styrelse 2023-09-22

Lag om tillfälliga förbud att transportera personer utan giltiga identitetshandlingar till Sverige

Miljöpartiet vill avvisa regeringens förslag. Det är ett förslag som riskerar Sveriges internationella åtaganden, såsom barn- och flyktingkonventionerna.

Miljöpartiet de gröna